

Główny Inspektorat Ochrony Środowiska

*Sprawozdanie ze spotkania Grupy Projektowej Działania 3 oraz z warsztatów –
zadanie 3.6 w ramach Działania 3 „Wzmocnienie metodologiczne Inspekcji”
projektu pn. Monitoring efektów realizacji Projektu PL0100 „Wzrost
efektywności działalności Inspekcji Ochrony Środowiska na podstawie
doświadczeń norweskich”*

Otrębusy 8-11 kwietnia 2014 r.

1. Prace Grupy Projektowej

Spotkanie Grupy Projektowej Działania 3 w składzie zgodnym z listą obecności stanowiącą załącznik nr 1, odbyło się w dniach 8-10 kwietnia 2014 r. w hotelu „Hotel i Karczma Staropolska Mazowsze” w Otrębusach.

Program spotkania został zrealizowany zgodnie z przyjętymi założeniami w następujących etapach:

1.1 Poddano analizie wnioski i uwagi zgłoszone przez WIOŚ do projektu zapisów nowego ISK. Zaproponowane zmiany, które zostały zaakceptowane przez GP, zostały naniesione do nowego dokumentu stanowiącego załącznik nr 3 do sprawozdania. Ponadto ustalono, że należy:

- w ISK zweryfikować cele kontroli dokumentacyjnych z wyłączeniem badań automonitoringowych i sprecyzować zapisy m.in. dodać następujące cele dotyczące:
 - ustawy o bateriach i akumulatorach,
 - weryfikacji sprawozdań przekazywanych przez KOBiZE;
- ze słownika celów kontroli dokumentacyjnych z wyłączeniem badań automonitoringowych usunąć cel dotyczący wydawania zaświadczeń, opinii i informacji oraz cel dotyczący oceny zasadności interwencji na podstawie posiadanych dokumentów;
- z protokołu kontroli usunąć zapis „jednostka nadrzędna” i zastąpić ją sformułowaniem „podmiot korzystający ze środowiska”. W tym celu jest potrzebna opinia prawna w zakresie zgodności szablonu protokołu z ustawą o swobodzie działalności gospodarczej;
- w szablonie protokołu dodać wers dla cyklu kontrolnego oraz w punkcie 4 „inne zagadnienia” zawrzeć informacje o udzieleniu instruktażu;
- w ISK utworzyć słownik cykli kontrolnych na poziomie krajowym i wojewódzkim;
- w szablonie protokołu kontroli dodać wiersz cykl kontrolny;
- do wykazy definicji dodać definicję:
 - szarej strefy - po konsultacji z DKR sformułować definicję „szarej strefy” dotyczącej demontażu pojazdów, zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odzysku opakowań;
 - „zakład”, „podmiot korzystający ze środowiska”, „instalacja”;
 - „zmiana planu” w brzmieniu – „zmiana planu dotyczy zmiany zaplanowanej ogólnej liczby kontroli w roku sprawozdawczym. O zmianie planu i przyczynie należy poinformować GIOŚ i Wojewodę w sprawozdaniu z działalności za okres sprawozdawczy”;
- w opisie zasad wykonywania kontroli inwestycyjnych doprecyzować, że zgodnie z ustawą o IOŚ decyzje o tym czy w danym przypadku należy przeprowadzić kontrolę podejmuje WIOŚ;
- do biblioteki w punkcie listy kontrolne branżowe dodać w oparciu o schemat 6.1.1:
 - cukrownie;
 - ферmy tuczu trzody chlewnej;
 - ubój zwierząt i przetwórstwo mięsa;
- w katalogu grup zakładów dodać grupy:

- pozostałe фермы hodowlane podlegające obowiązkowi posiadania pozwolenia w zakresie korzystania ze środowiska;
- zakłady podlegające pod standardy emisyjne;
- zakłady wymienione w I kategorii;
- zakłady wymienione w II kategorii
- RIPOK;
- instalacje zastępcze;
- linie energetyczne;
- stacje bazowe telefonii komórkowej.
- do ISK wprowadzić zapisy:
 - „w I kategorii ryzyka znajdują się zakłady, których coroczna kontrola wynika wprost z przepisów prawa i skali oddziaływania na środowisko”. Фермы tuczu trzody chlewnej podlegające pod IPPC będą kontrolowane zgodnie z zasadami kontroli dla instalacji IPPC do chowu i hodowli i zostały zakwalifikowane do II kategorii ryzyka zakładów;
 - „katalog „grupy zakładów” nie jest katalogiem zamkniętym i będzie aktualizowany po zatwierdzeniu przez GIOŚ”;
 - „w przypadku działań pokontrolnych zawarte w ISK wzory dokumentów nie wyczerpują katalogu możliwych działań podejmowanych przez IOŚ”
- w słownikach ISK usuwamy podkategorie zakładu i wprowadzamy grupy zakładów;
- kierownictwo WIOŚ i GIOŚ, które nie ma uprawnień do edycji i wprowadzania zmian w ISK powinno mieć możliwość przeglądania ISK (bez możliwości edycji);

Zaproponowano, aby zrezygnować z charakteru kontroli (kompleksowa/problemowa) oraz z ustalania czasów pracy niezbędnych dla przeprowadzenia tych kontroli. Należy ustalić liczbę planowych kontroli w przeliczeniu na inspektora na rok. Na kontrole pozaplanowe terenowe i dokumentacyjne należy założyć rezerwę czasową. Zakładana roczna liczba kontroli (planowych i pozaplanowych w tym dokumentacyjnych) pozostaje na poziomie 30 kontroli dla inspektora z uwzględnieniem rezerwy czasu na kontrole pozaplanowe na poziomie 20-50%. Obecny podział kontroli ze względu na charakter kontroli (problemowa, kompleksowa) nie ma odzwierciedlenia w rzeczywistości ponieważ wielokrotnie kontrole problemowe zajmują więcej czasu niż kompleksowe.

Pozostałyby kontrole:

- planowe;
- pozaplanowe:
 - interwencyjne;
 - na wniosek;
 - inwestycyjne;
 - inne;
- dokumentacyjne z podziałem na:
 - automonitoringowe;
 - z wyłączeniem badań automonitoringowych;

1.2 Omówiono zmiany i osiągnięte efekty nowej analizy wielokryterialnej. W zaproponowanej formule, wystąpienie naruszenia klasy 2 powoduje podwyższenie

kategorii zakładu o jedną kategorię. Dodatkowo wystąpienie naruszenia wymienionego w punktach od 2.1 do 2.4 skutkuje uwzględnieniem danego zakładu w rocznym planie kontroli z wyjazdem w teren na następny rok.

W ISK należy wpisać, że analiza w nowej formule jest obowiązkowa po każdej kontroli.

1.3 Analizie poddano przygotowaną matrycę list kontrolnych. W tym zakresie ustalono, że:

- należy wprowadzić jednolity standard dla list branżowych;
- z list można usuwać pytania, które nie są konieczne w danej branży oraz można dodać niezbędne dla branży;
- należy wprowadzić jak najwięcej pytań zamkniętych (o charakterze „tak” pozytywny, „nie” negatywny);
- lista jest narzędziem pomocniczym, nie obowiązkowym;
- lista kontrolna powinna być wykorzystana w fazie przygotowania do kontroli;

1.4 Omówiono zakres raportu stanu pożądanego. Dokument wraz z naniesionymi zmianami stanowi załącznik 4 do sprawozdania. Dodatkowo ustalono:

- załącznikiem do raportu ma być szablon do tworzenia jednolitych pod względem graficznym dokumentów. Szablon ma określać rodzaj czcionki, akapity, marginesy itp.;
- w punkcie 1.3 ISK dodać:
 - podpunkt 1.3.1 „*nadzór nad dokumentacją*” z dwoma załącznikami: „*zgłoszeniem propozycji zmian w ISK*” i „*arkuszem doskonalenia ISK*” – umożliwiającym zgłaszanie przez użytkownika ISK odpowiedzialnego za rejestrowanie zmian, problemów i propozycji zmian w ISK, przesyłanych do GIOŚ każdorazowo przed spotkaniami/warsztatami;
 - podpunkt 1.3.2 dotyczący odpowiedzialności w zakresie tworzenia, wdrażania, użytkowania i administrowania ISK na każdym szczeblu struktury IOŚ (GIOŚ, WIOŚ, użytkownicy/inspektorzy). Podpunkt powinien zawierać informacje na temat:
 - polityki jakości systemu;
 - odpowiedzialności Wojewódzkich Inspektorów za wdrożenie i prawidłowe funkcjonowanie ISK;
 - zapewnienia środków finansowych do wdrożenia i funkcjonowania;
 - odstępstw jakie można wprowadzić;

1.5 Ponadto w toku spotkania ustalono:

- GIOŚ wystąpi do WIOŚ z pismem w/s wskazania osób do wprowadzania zmian i tworzenia nowych dokumentów ISK z wyłączeniem członków GP, którzy będą sprawować nadzór merytoryczny na opracowywanymi dokumentami. Z wytypowanymi wykonawcami i osobami nadzorującymi zostaną zawarte stosowne umowy;
- raport stanu pożądanego zostanie przygotowany do końca maja 2014 r.;
- dokumenty ISK zostaną zatwierdzone do końca listopada 2014 r.;
- nowa struktura ISK wraz ze wskazaniem osób, które zgłosiły się do sprawowania nadzoru nad poszczególnymi dokumentami została zawarta w załączniku nr 5 do sprawozdania;
- należy rozważyć możliwość umieszczania w ISK wyroków, decyzji, opinii, ze słowami kluczowymi umożliwiającymi filtrowanie;

- Grupa Projektowa Działania 3 rekomenduje, aby na naradzie WIOŚ, GIOŚ przekazał informację, nad wprowadzaniem zmianami oraz wypracowaniem nowych dokumentów oraz terminowością poleconych zadań do wykonania pracownikom podległych Wydziałów i Działów Inspekcji odpowiedzialni są Wojewódzcy Inspektorzy Ochrony Środowiska.

2. Warsztaty i ich przebieg

Warsztaty odbyły się w dniach 10-11 kwietnia 2014 r. w hotelu „Hotel i Karczma Staropolska Mazowsze” w Otrębusach.

W warsztatach udział wzięły: osoby wchodzące w skład Grupy Projektowej Działania 3, przedstawiciele WIOŚ, GIOŚ, Norweskiej Agencji Ochrony Środowiska oraz przedstawiciele firm: Eurofoam Polska Sp. z o.o. i PGNiG Termika SA – zgodnie z listą stanowiącą załącznik 1 do sprawozdania.

Podstawowym celem warsztatów było podsumowanie zadania 3.3, 3.4, 3.5 oraz zapoznanie uczestników z uwagami partnera norweskiego nt. przeprowadzonej kontroli studyjnej w zakładzie Eurofoam w Zgierzu w oparciu o obecnie obowiązujące procedury i dokumenty SK, która odbyła się w dniach 19-21 marca 2014 r. Wysłuchano również opinii przedstawicieli kontrolowanych przez WIOŚ zakładów na temat jakości prowadzonych kontroli, przejrzystości procedur oraz dokumentów kontrolnych i pokontrolnych sporządzanych przez IOŚ.

Warsztaty odbyły się zgodnie z wcześniej przyjętym programem, który zrealizowany został w 100% – program warsztatów stanowi załącznik 6 do sprawozdania. W toku warsztatów zostały poruszone następujące zagadnienia:

2.1 Pan Ryszard Janiszewski Pełnomocnik Zarządu ds. Jakości Eurofoam Polska Sp. z o. o. przedstawił zakres produkcji zakładu, sposób prowadzonych przez inspektora z WIOŚ w Łodzi kontroli oraz kontakt z WIOŚ. W jego opinii:

- zakres kontroli powinien być jednolity na terenie całego kraju – przykładem negatywnym jest kontrola oznakowania urządzeń zawierających substancje chłodnicze i różne podejście do tego tematu w zależności od województwa (spółka posiada 5 zakładów na terenie 5 różnych województw, a tylko inspektor z WIOŚ w Łodzi podczas kontroli odniósł się do tego zagadnienia);
- sformalizowanie i ujednolicenie szablonu protokołu jest aspektem pozytywnym, obecna forma protokołu jest bardziej przejrzysta;
- obecny protokół kontroli nie różni się pod kątem merytorycznym, a jedynie szatą graficzną w części zestawienia danych o kontrolowanym zakładzie oraz stwierdzonych naruszeniach i zastosowanych sankcjach karnych od stosowanych przed wdrożeniem zasad wypracowanych w Projekcie PL0100;
- do zakładu powinien być przekazywany protokół kontroli w wersji edytowalnej (łatwiejsze kopiowanie), co umożliwi wykorzystanie przez zakład danych z protokołu do celów statystycznych np. analizy pojawiających się na przestrzeni lat naruszeń;
- osoba kontrolująca powinna znać proces produkcyjny i technologię ;

- systemy jakości wdrożone w zakładzie ułatwiają monitoring aspektów środowiskowych na terenie zakładów, dając gwarancje nadzoru nad poprawnym postępowaniem;

2.2 Wiesław Jamiółowski Dyrektor Departamentu Ochrony Środowiska PGNiG Termika SA pokrótce przedstawił zakres kompetencji Departamentu Ochrony Środowiska PGNiG Termika SA oraz sposób kontaktów z WIOŚ. W jego opinii:

- ochrona środowiska powinna się podmiotom gospodarczym opłacać;
- firmy, które mają doświadczenia z pracą systemową, powinny być kontrolowane w inny sposób niż pozostałe w tym z mniejszą częstotliwością;
- należy uprościć system powiadomienia o zamiarze wszczęcia kontroli, obecnie prowadzone formalności nie powinny dotyczyć dużych przedsiębiorstw;
- powinien istnieć element dydaktyczny, instruktażowy dla podmiotów, ale przed wejściem określonych przepisów;
- obecnie protokół kontroli jest zbyt obszerny, na pierwszej stronie powinno być podsumowanie kontroli i wyszczególnienie stwierdzonych naruszeń – przykładowo ostani protokół kontroli liczył około 30 stron;
- terminy realizacji poszczególnych punktów zarządzeń pokontrolnych powinny być ustalane z kontrolowanym zakładem;
- można wprowadzić ocenę kontrolowanego zakładu wg kryterium najlepszej obserwowanej praktyki wg przedstawionej matrycy w podziale na komponenty środowiska, przypisując im właściwą ocenę;

W toku dyskusji uznano, że należy wprowadzić zasadę, że w przypadku braku zmian podstawowych informacji nt. prowadzonej działalności (np. lokalizacja, proces produkcyjny, posiadane pozwolenia) w stosunku do poprzedniej kontroli nie należy powielać tych informacji. Natomiast w protokole zamieścić zapis, np. lokalizacja, proces produkcyjny, posiadane pozwolenia nie uległy zmianie od ustaleń zawartych w protokole nr ..) Ponadto precyzyjnego udokumentowania wymagają naruszenia stwierdzone podczas kontroli, pozostałe informacje powinny być zwięzłe.

2.3 Przedstawiciel Partnera Norweskiego – Kenneth Macrae, Senior Adviser, Section for Industry and Offshore Control, przedstawił główne założenia norweskiego system kontroli oraz zwrócił uwagę na następujące różnice:

- w protokole norweskim na początku zamieszczane jest podsumowanie i naruszenia. Sam protokół zawiera bardzo spójne i podstawowe informacje na temat miejsca oraz charakteru kontroli;
- sporządzana jest lista naruszeń, obserwacji z kontroli oraz wyznaczany termin do usunięcia naruszeń;
- do protokołu dołączana jest lista dokumentów poddanych analizie, natomiast same dokumenty są w aktach, ale nie stanowią załącznika do protokołu kontroli;
- podpis jest potwierdzeniem otrzymania protokołu, na zaakceptowanie treści protokołu kontrolowany podmiot ma 2 tygodnie;
- funkcjonują 3 rodzaje sankcji karnych – cofnięcie pozwolenia, mandat warunkowy, zgłoszenie na policję;

- zakłady muszą udowodnić posiadanie systemu monitoringu dotyczącego śledzenia zmian w aktach prawnych – obowiązek wynika z rozporządzenia o kontroli wewnętrznej;
- mniejsza skala kontroli – mniej podmiotów, mniej instalacji IPPC;
- mniejsza liczba obowiązujących aktów prawnych;
- inspekcje, czyli kontrole jednodniowe (nasze problemowe) nie wymagają zawiadamiania, co wynika z oczekiwań społeczeństwa;
- opracowywane są plany trzyletnie, które określają grupy zakładów przewidzianych w tym okresie do kontroli wraz ze wskazaniem komponentu którego ma dotyczyć kontrola;
- informowanie zakładów o planowanych zmianach prawa poprzez kontakt ze związkami z danego przemysłu i krótkie kontrole sprawdzające wdrożenie przepisów;
- osoba wydająca pozwolenie jest zaangażowana w nadzór nad przedsiębiorstwem;
- nie ma regulacji prawnych w zakresie częstotliwości kontroli – obowiązują wytyczne wewnętrzne.

Ponadto w toku dyskusji ze strony polskiej zwrócono uwagę na występujące po stronie norweskiej i polskiej:

- różnice:
 - organizacja kontroli - o zakresie kontroli norweskiej decyduje inspektor;
 - wydawanie pozwoleń przez Agencje następuje po konsultacji z inspektorem;
 - w Norwegii funkcjonują przepisy, które obligują do wprowadzenia systemu jakości;
 - liczba i sposób rozpatrywania interwencji;
 - Agencja nie dysponuje własnym laboratorium;
 - mniejsza liczba i częstotliwość kontroli;
 - protokół opiera się na nieprawidłowościach i zawiera tzw. obserwacje;
 - zdecydowanie mniejsza liczba aktów prawnych i zakładów objętych kontrolami NAŚ;
 - zakłady nie posiadające pozwoleń zintegrowanych kontrolowane są przez Regionalne Oddziały odpowiedniki naszych Starostw i Gmin;
 - brak kontroli z mocy prawa;
 - poza kontrolami audytowymi nie ma obowiązku powiadamiania zakładu o kontroli;
 - opłaty za kontrole;
 - wyłączenie rolnictwa z kontroli Agencji;
 - laboratoria zewnętrzne;
- podobieństwa:
 - podział kontroli: planowa, pozaplanowa, kompleksowa, problemowa, cykle kontrolne, interwencje, wyjazdy na poważne zdarzenia;
 - system ryzyka – różnią się, ale funkcjonują przy planowaniu kontroli;
 - przy planowaniu wykorzystywane są dane monitoringowe;
 - współpraca z innymi organami;
 - przyporządkowane czasy do kontroli;

2.4 Pani Anna Dębowiec Lider Działania 3 przedstawiła: harmonogram działania w 2014 r. oraz podsumowała wyniki: badania ankietowego - zadanie 3.3, serii 3 warsztatów - zadanie 3.4, kontroli studyjnej z udziałem partnera Norweskiego - zadanie 3.5. Odniosła się do nowej struktury ISK, na który składają się również zasady ewidencjonowania zakładów,

planowania, przeprowadzania kontroli i działań pokontrolnych. Nowa Struktura ISK przed warsztatami została zaopiniowana przez WIOŚ, dlatego nie wymagała szczegółowego omawiania. Przedstawiciele NAŚ zostali zapoznani z w/w dokumentem podczas wizyty marcowej, jak również otrzymali tłumaczenie dokumentu.

2.5 Jednym z wyników badania ankietowego (3.3) oraz warsztatów (3.4) jest opracowana matryca dla branżowych list kontrolnych. Matryca posłuży do ujednolicenia istniejących oraz opracowania nowych list. Prezentację matrycy przedstawił jej autor Pan Wiesława Steinke – z WIOŚ w Szczecinie, która stanowi załącznik 7 do sprawozdania.

Zaprezentowany schemat matrycy branżowych list kontrolnych został oceniony pozytywnie. Wskazano, że jest to właściwy kierunek do ujednolicenia wszystkich list kontrolnych. Zaproponowano, aby ujednolicone listy udostępniać przedsiębiorcom np. poprzez udostępnienie wzoru list na stronie WIOŚ - w ISK można wprowadzić zapis, że listy mogą być przekazywane kontrolowanym zakładom. Można również rozważyć promowanie IOŚ poprzez uruchomienie kampanii informacyjnych dla małych przedsiębiorstw o zmianach w prawie wraz z informacją zwrotną, czy zmiany przepisów zostały wdrożone.

2.6 Kolejnym wynikiem badania ankietowego (3.3) oraz warsztatów (3.4) było wypracowanie zmian w analizie wielokryterialnej. Prezentację wyników prac w tej tematyce przedstawili: Adam Nadolski WIOŚ w Bydgoszczy Delegatura w Toruniu i Marek Gall WIOŚ w Warszawie.

Nowa analiza wielokryterialna zastąpi podstawową kategoryzację zakładów oraz dotychczasową analizę wielokryterialną ryzyka zakładów. Będzie podstawą do ustalania rocznego planu kontroli WIOŚ, uwzględni wyniki kontroli (stwierdzone naruszenia), będzie elementem promującym zakładowe systemy środowiskowe (zwłaszcza EMAS).

Przedstawiono przebieg prac nad ustaleniem formuły nowej analizy wielokryterialnej oraz wypracowaną formułę nowej analizy wielokryterialnej.

W ISK należy wpisać, że analiza w nowej formule jest obowiązkowa po każdej kontroli.

2.7 Podsumowując stwierdzono, że konieczne jest wprowadzenie nowej struktury ISK wraz ze zmianami do dokumentów systemu. W związku z powyższym zwrócono się do uczestników spotkania o aktywne uczestnictwo i działanie w tworzeniu i poprawianiu dokumentów ISK.

Na tym spotkanie zakończono.

Sprawozdanie opracowały: Beata Skrypkowska i Joanna Peplowska